

Wydział Mechaniczny PWR

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa w języku polskim: **Fizyka 1.2**

Nazwa w języku angielskim: **Physics 1.2**

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): **Biomechanika Inżynierska**

Poziom i forma studiów: **I stopień, stacjonarne**

Rodzaj przedmiotu: **ogólnouczelniany**

Kod przedmiotu: **FZP001058**

Grupa kursów: **nie**

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30	30			
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	120	60			
Forma zaliczenia	Egzamin	Zaliczenie na ocenę			
Grupa kursów					
Liczba punktów ECTS	4	2			
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)		2			
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego kontaktu (BK)	2.8	1.4			

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Kompetencje w zakresie matematyki i fizyki na poziomie szkoły licealnej

CELE PRZEDMIOTU

C1. Nabycie podstawowej wiedzy, uwzględniającej jej aspekty aplikacyjne, z następujących działów fizyki klasycznej: mechaniki klasycznej, ruchu drgającego i falowego, termodynamiki

C2. Zdobywanie umiejętności jakościowego rozumienia, interpretacji oraz ilościowej analizy – w oparciu o prawa fizyki – wybranych zjawisk i procesów fizycznych z zakresu: mechaniki klasycznej, ruchu drgającego i falowego, termodynamiki

C3. Nabywanie i utrwalanie kompetencji społecznych obejmujących inteligencję emocjonalną polegającą na umiejętności współpracy w grupie studenckiej mającej na celu efektywne rozwiązywanie problemów.

Odpowiedzialność, uczciwość i rzetelność w postępowaniu; przestrzeganie obyczajów obowiązujących w środowisku akademickim i społeczeństwie

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

I. Z zakresu wiedzy:

PEK_W01 - PEK_W01 Ma podstawową wiedzę w zakresie mechaniki klasycznej, ruchu falowego i termodynamiki fenomenologicznej, zna znaczenie odkryć i osiągnięć fizyki dla nauk technicznych i postępu cywilizacyjnego

PEK_W02 Zna podstawy analizy wymiarowej i zasady szacowania wartości wielkości fizycznych

PEK_W03 Zna podstawy rachunku wektorowego w prostokątnym układzie współrzędnych

PEK_W04 Posiada wiedzę z zakresu opisu kinematyki ruchu prostoliniowego i krzywoliniowego (rzuty: pionowy, poziomy, ukośny; ruch po okręgu; związki kinematyczne wielkości kątowych z liniowymi wielkościami kinematycznymi)

PEK_W05 Posiada wiedzę z podstaw i zastosowań dynamiki ruchu; ma szczegółową wiedzę dotyczącą:

a) układów odniesienia (inercjalnych i nieinercjalnych), b) rozumienia znaczenia w dynamice wielkości fizycznych masy i siły, c) typów oddziaływań podstawowych i rodzajów sił obserwowanych w przyrodzie (zachowawcze, niezachowawcze, centralne, tarcie, bezwładności), d) zasad dynamiki Newtona i zakresu ich stosowalności, e) poprawnego formułowania równania ruchu, f) znajomości i rozumienia sensu fizycznego transformacji Galileusza, g) dynamiki cząstki/ciała w ruchu krzywoliniowym w inercjalnym układzie odniesienia, h) dynamiki cząstki/ciała w nieinercjalnych układach odniesienia, i) sensu fizycznego sił bezwładności wraz ze wskazaniem ich przejawów i skutków

PEK_W06 Ma wiedzę o siłach zachowawczych i niezachowawczych obserwowanych w przyrodzie i życiu codziennym; zna pojęcia: a) siły zachowawczej, b) pola siły w tym pola siły zachowawczej, c) pracy i mocy siły mechanicznej, d) energii kinetycznej i potencjalnej; zna treść twierdzenia o pracy i energii kinetycznej; ma wiedzę pozwalającą wyjaśnić związek siły zachowawczej z energią potencjalną; zna, wraz z matematycznym uzasadnieniem, zasadę zachowania energii mechanicznej cząstki/ciała w polu siły zachowawczej

PEK_W07 Zna i rozumie pojęcia: a) popędu siły, b) pędu mechanicznego cząstki i układu punktów materialnych; zna sformułowanie II zasady dynamiki z wykorzystaniem pojęcia pędu; ma wiedzę dotyczącą: a) zasady zachowania pędu cząstki i układu punktów materialnych oraz warunków jej stosowalności, b) zderzeń sprężystych i niesprężystych; zna i rozumie pojęcie układu punktów materialnych i jego środka masy; ma wiedzę na temat dynamiki środka masy układu punktów materialnych

PEK_W08 Zna pojęcia: a) momentu siły względem punktu/osi obrotu, b) momentu pędu cząstki, układu punktów materialnych i bryły sztywnej względem punktu/osi obrotu, c) momentu bezwładności: cząstki, układu punktów materialnych i bryły sztywnej względem osi obrotu; zna treść II zasady dynamiki dla ruchu obrotowego bryły sztywnej wokół ustalonej osi obrotu; ma wiedzę nt. energii kinetycznej ruchu obrotowego, pracy i mocy w ruchu obrotowym; zna poprawny jakościowy i ilościowy opis zjawiska precesji oraz ruchu postępowo-obrotowy bryły sztywnej; ma wiedzę dotyczącą: a) zasady zachowania momentu pędu cząstki, układu punktów materialnych i bryły sztywnej względem ustalonej osi obrotu, b) warunków stosowalności zasady zachowania momentu

pędu

PEK_W09 Zna wektorową postać prawa powszechnego ciążenia; zna pojęcia: a) natężenia i potencjału pola grawitacyjnego, b) grawitacyjnej energii potencjalnej ciała i układu ciał; ma wiedzę dotyczącą:

a) zasady zachowania energii mechanicznej ciała/układu ciał w polu grawitacyjnym, b) związku potencjału z natężeniem pola oraz siły grawitacyjnej z grawitacyjną energią potencjalną, b) praw Keplera wraz z ich uzasadnieniem w oparciu o prawo powszechnego ciążenia i zasadę zachowania momentu pędu planety; zna pojęcia I, II i III prędkości kosmicznej

PEK_W10 Zna podstawy statyki ciał stałych i właściwości sprężystych płynów i ciał stałych

PEK_W11 Zna podstawy hydrostatyki i hydrodynamiki płynów; ma szczegółową wiedzę dotyczącą: ciśnienia hydrostatycznego, praw Pascala i Archimedesesa, napięcia powierzchniowego i efektów nim wywołanych, rodzajów przepływów płynu idealny i nieidealny, równań ciągłości i Bernoulliego, lepkości cieczy i efektów nią wywołanych, dynamiki ruchu ciał w ośrodku lepkim, prawa Stokesa

PEK_W12 Posiada wiedzę dotyczącą podstaw kinematyki i dynamiki oraz zastosowań ruchu drgającego; ma szczegółową wiedzę dotyczącą: a) ruchu harmonicznego prostego drgających wahadeł:

matematycznego, fizycznego, torsyjnego oraz cząstki poddanej działaniu siły potencjalnej i wykonującej małe drgania wokół punktu, w którym energia potencjalna przyjmuje wartość minimalną, b) ruchu drgającego tłumionego, c) drgań wymuszonych zewnętrzną siłą sinusoidalną; ma wiedzę dotyczącą fizyki zjawiska rezonansu mechanicznego

PEK_W13 Posiada wiedzę dotyczącą podstaw ruchu falowego i jego zastosowań; ma szczegółową wiedzę dotyczącą: a) generowania i podstawowych właściwości fal mechanicznych, b) rodzajów fal,

c) równania fali płaskiej monochromatycznej, d) podstawowych wielkości fizycznych ruchu falowego (długości i częstotliwości fali, wektora falowego, częstości kołowej) oraz ich jednostek miar, e) prędkości związanych z ruchem falowym (fazowa, cząsteczek ośrodka, grupowa), f) zależności prędkości fali podłużnych i poprzecznych od właściwości sprężystych ośrodka (moduły: Younga, ścinania i sprężystości objętościowej), g) transportu energii mechanicznej przez fale (energia i moc średnia, natężenie, średnia gęstość energii fali w ośrodku) h) zależności natężenia fali od odległości od źródła

PEK_W14 Posiada wiedzę szczegółową dotyczącą: a) generowania, rodzajów i właściwości fal akustycznych (prędkość dźwięku w powietrzu, poziom głośności/natężenie fali, transport energii), b) prawa załamania i odbicia, c) wartości ciśnienia i siły wywieranej przez falę padającą na powierzchnię, d) efektu Dopplera, e) zastosowań ultradźwięków, f) interferencji fal (zasada superpozycji), g) fal stojących i źródeł dźwięków, h) dudnień, i) wybranych zastosowań dźwięków i ultradźwięków

PEK_W15 Posiada wiedzę z zakresu zerowej i pierwszej zasady termodynamiki; zna podstawowe pojęcia (układ makroskopowy, stan równowagi, parametry termodynamiczne, funkcje stanu, procesy termodynamiczne, gaz idealny, równanie stanu gazu idealnego i rzeczywistego); ma szczegółową wiedzę dotyczącą: a) temperatury, termodynamicznej skali temperatur oraz jednostek miary w różnych stosowanych skalach, b) definicji jednostki miary kelwin, c) pojęcia energii wewnętrznej układu, d) wartości elementarnej pracy wykonanej nad gazem idealnym, e) wykonanej pracy nad/przez oraz wymienionego z otoczeniem ciepła w procesach termodynamicznych gazu idealnego

PEK_W16 Posiada podstawową wiedzę z zakresu drugiej i trzeciej zasady termodynamiki; ma szczegółową wiedzę dotyczącą: a) procesów odwracalnych i nieodwracalnych, b) entropii układu makroskopowego, treści II zasady oraz elementarnej wartości zmiany entropii układu, c) metod ilościowego wyznaczania zmian entropii gazu idealnego, d) termodynamiki maszyn/silników cieplnych oraz ich sprawności w cyklach prostych i odwrotnych, e) III zasady termodynamiki

PEK_W17 Posiada wiedzę dotyczącą podstaw termodynamiki statystycznej; ma szczegółową wiedzę dotyczącą: a) celów i formalizmu matematycznego (rachunek prawdopodobieństwa i statystyka matematyczna) termodynamiki statystycznej, b) makroskopowego parametru termodynamicznego jako zmiennej losowej; c) mikrostanu, makrostanu i wagi statystycznej, d) statystycznej interpretacji Boltzmanna-Plancka entropii, e) funkcji rozkładu Boltzmanna (wzór barometryczny), f) funkcji rozkładu Maxwella prędkości cząsteczek gazu idealnego, g) prędkości najbardziej prawdopodobnej i średniej prędkości kwadratowej cząsteczek gazu idealnego, h) związku średniej energii cząstek z liczbą stopni swobody, i) mikroskopowej interpretacji temperatury i ciśnienia gazu idealnego, j) zasady ekwipartycji energii cieplnej

II. Z zakresu umiejętności:

PEK_U01 - PEK_U01 Potrafi poprawnie i efektywnie zastosować poznane zasady i prawa fizyki do jakościowej i ilościowej analizy wybranych zagadnień fizycznych o charakterze inżynierskim. Potrafi:

a) wskazać oraz uzasadnić odkrycia i osiągnięcia fizyki, które przyczyniły się do postępu cywilizacyjnego, b) wyjaśnić podstawy fizyczne działania urządzeń powszechnego użytku

PEK_U02 Potrafi: a) stosować podstawowe zasady analizy wymiarowej oraz analizy jakościowej; b) szacować wartości wielkości fizycznych prostych i złożonych

PEK_U03 Potrafi: a) odróżnić wielkości skalarne od wektorowych, b) przedstawić wielkości wektorowe w kartezjańskim układzie współrzędnych, c) posługiwać się poznanymi elementami rachunku wektorowego, a w szczególności umie wyznaczać: wartości wektorów, kątów pomiędzy wektorami, iloczyn: skalarny, wektorowy, mieszany oraz potrójny

PEK_U04 Potrafi wyznaczać – z wykorzystaniem transformacji Galileusza – wartości wielkości kinematycznych w poruszających się względem siebie inercjalnych układach odniesienia

PEK_U05 Potrafi określić i wyznaczać wielkości kinematyczne (wektory: położenia, prędkości, przyspieszenia całkowitego, przyspieszenia stycznego, przyspieszenia normalnego) w ruchach postępowym i obrotowym oraz zależności ilościowe między liniowymi i kątowymi wielkościami kinematycznymi

PEK_U06 Potrafi poprawnie wskazywać siły działające na daną cząstkę/ciało w układzie inercjalnym i nieinercjalnym oraz wyznaczać siłę wypadkową

PEK_U07 Potrafi zastosować zasady dynamiki do opisu ruchu ciała w inercjalnych układzie odniesienia, a w szczególności potrafi: a) prawidłowo formułować wektorową postać równania ruchu i jego, skalarną postać w wybranym układzie współrzędnych, b) rozwiązywać sformułowane skalarnie równania ruchu z uwzględnieniem warunków początkowych

PEK_U08 Potrafi zastosować zasady dynamiki do opisu ruchu ciała w nieinercjalnym układzie odniesienia, a w szczególności umie: a) wskazywać siły działające na daną cząstkę/ciało i poprawnie formułować równanie ruchu w układzie nieinercjalnym, b) wyjaśniać obserwowane efekty związane z ruchem obrotowym Ziemi

PEK_U09 Potrafi poprawnie posługiwać się pojęciem pracy i energii do opisu zjawisk fizycznych, a w szczególności stosować zasadę zachowania energii do rozwiązywania zadań dotyczących kinematyki i dynamiki ruchu danej cząstki/danego ciała; umie wyznaczać wartość: a) pracy mechanicznej oraz mocy stałej i zmiennej siły, energii kinetycznej i potencjalnej, b) zmiany energii kinetycznej cząstki/ciała z wykorzystaniem twierdzenia o pracy i energii kinetycznej, c) siły zachowawczej w oparciu o daną postać analityczną energii potencjalnej

PEK_U10 Potrafi zastosować zasady dynamiki do opisu układu punktów materialnych, a w szczególności wyznaczać wartości: popędu siły działającej na ciało, pędu cząstki/układu punktów materialnych i położenia środka masy układu punktów materialnych oraz analizować ilościowo ruch środka masy układu punktów materialnych pod wpływem wypadkowej sił zewnętrznych

PEK_U11 Potrafi poprawnie stosować zasadę zachowania pędu do ilościowej i jakościowej analizy właściwości dynamicznych układu punktów materialnych, a w szczególności do ilościowej analizy zderzeń sprężystych i niesprężystych

PEK_U12 Potrafi zastosować pojęcia momentu siły i momentu pędu do analizy prostych problemów związanych z kinematyką i dynamiką ruchu obrotowego bryły sztywnej wokół ustalonej osi, a w szczególności umie wyznaczać wartość: a) momentu danej siły względem punktu/osi obrotu, b) momentu pędu cząstki, układu punktów materialnych i bryły sztywnej względem punktu/osi obrotu, c) sformułować i rozwiązać równanie ruchu obrotowego bryły sztywnej wokół ustalonej osi obrotu, d) jakościowo scharakteryzować zjawisko precesji, e) sformułować i rozwiązać równanie ruchu postępowo-obrotowego bryły sztywnej

PEK_U13 Potrafi stosować zasadę zachowania momentu pędu do rozwiązywania wybranych zagadnień fizycznych i technicznych

PEK_U14 Potrafi zastosować pojęcie pracy i energii kinetycznej bryły sztywnej do rozwiązywania problemów związanych z ruchem obrotowym bryły sztywnej, a w szczególności potrafi wyznaczyć wartość a) energii kinetycznej ruchu obrotowego, pracy i mocy w ruchu obrotowym, b) zmiany energii kinetycznej ruchu obrotowego cząstki/ciała z wykorzystaniem twierdzenia o pracy i energii kinetycznej dla ruchu obrotowego

PEK_U15 Potrafi: a) uzasadnić zachowawczy charakter pola grawitacyjnego, b) wyjaśnić sens fizyczny praw Keplera, c) poprawnie stosować zasadę zachowania energii mechanicznej ciała/układu ciał w polu grawitacyjnym, umie wyznaczać wartości: a) natężenia i potencjału pola grawitacyjnego, b) grawitacyjnej energii potencjalnej ciała i układu ciał, c) I, II i III prędkości kosmicznej

PEK_U16 Potrafi analizować i rozwiązywać proste zadania dotyczące hydrostatyki i hydrodynamiki płynów, a w szczególności potrafi wyznaczać wartości napięcia powierzchniowego, prędkości i wydajności przepływów cieczy; potrafi rozwiązywać proste zadania związane z dynamiką ciał w płynach

z uwzględnieniem sił oporu

PEK_U17 Potrafi prawidłowo opisać własności ruchu okresowego, a w szczególności formułować i rozwiązywać różniczkowe równania ruchu drgającego dla prostych przypadków (wahadła:

matematyczne, fizyczne, torsyjne oraz cząstki wykonującej małe drgania wokół położenia równowagi trwałej); umie analizować własności kinematyczne i dynamiczne ruchu harmonicznego w przypadku działania sił hamujących oraz okresowej siły wymuszającej; potrafi wyznaczać okresy drgań oraz jakościowo i ilościowo charakteryzować zjawisko rezonansu mechanicznego

PEK_U18 Potrafi: a) wyjaśnić związek ruchu falowego z właściwościami sprężystymi ośrodka, b) ilościowo scharakteryzować transport energii mechanicznej przez fale biegnące, c) poprawnie opisać ilościowo zjawiska dyfrakcji, interferencji, polaryzacji oraz ciśnienia wywieranego przez falę padającą na powierzchnię

PEK_U19 Potrafi wyjaśnić, w oparciu o wiedzę z zakresu fal stojących, zasady fizyczne generowanie fal akustycznych przez źródła dźwięków; potrafi wyjaśnić i wyznaczyć: a) częstotliwości odbieranych fal w zależności od ruchu źródła i odbiornika (efekt Dopplera), b) częstotliwości dudnień

PEK_U20 Potrafi zastosować pierwszą zasadę termodynamiki do ilościowego i jakościowego opisu przemian gazu doskonałego oraz wyznaczać wartości: ciepła wymienionego z otoczeniem, pracy wykonanej nad gazem i przez gaz idealny, zmian energii wewnętrznej w tych przemianach; umie reprezentować graficznie przemiany gazu idealnego, potrafi uzasadnić/wyprowadzić wzór Mayera oraz wyprowadzić równanie adiabaty

PEK_U21 Potrafi wyznaczać, korzystając z I i II zasady termodynamiki, wartości: a) zmian entropii danego układu termodynamicznego, w szczególności gazu idealnego poddanego określonej przemianie termodynamicznej, b) sprawności maszyn/silników cieplnych pracujących w cyklu prostym lub odwrotnym, c) opisać ilościowo przewodnictwo cieplne

PEK_U22 Potrafi: a) obliczać zależność ciśnienia od wysokości wykorzystując funkcję rozkładu Boltzmanna, b) podać statystyczną interpretację entropii, c) wyprowadzić, korzystając z funkcji rozkładu Maxwella, zależności wartości prędkości najbardziej prawdopodobnej i średniej prędkości kwadratowej cząsteczek gazu idealnego od temperatury, d) stosować zasadę ekwipartycji energii cieplnej, e) określić mikroskopową interpretację temperatury i ciśnienia gazu idealnego

III. Z zakresu kompetencji społecznych:

PEK_K01 - Nabywanie i utrwalanie kompetencji w zakresie:

PEK_K01 wyszukiwania informacji oraz jej krytycznej analizy,

PEK_K02 zespołowej współpracy dotyczącej doskonalenia metod wyboru strategii mającej na celu optymalne rozwiązywanie powierzonych grupie problemów,

PEK_K03 rozumienia konieczności samokształcenia, w tym poprawiania umiejętności koncentracji uwagi i skupienia się na rzeczach istotnych oraz rozwijania zdolności do samodzielnego stosowania posiadanej wiedzy i umiejętności,

PEK_K04 rozwijania zdolności samooceny i samokontroli oraz odpowiedzialności za rezultaty podejmowanych działań,

PEK_K05 przestrzegania obyczajów i zasad obowiązujących w środowisku akademickim,

PEK_K06 myślenia niezależnego i twórczego,

PEK_K07 wpływu odkryć i osiągnięć fizyki na postęp techniczny, społeczny i ochronę środowiska poprzez otwartość na wiedzę i ciekawość odnoszącą się do osiągnięć naukowych i zaawansowanych technologii,

PEK_K08 obiektywnego oceniania argumentów, racjonalnego tłumaczenia i uzasadniania własnego punktu widzenia z wykorzystaniem wiedzy z zakresu fizyki.

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć – Wykład		Liczba godzin
Wy1	Sprawy organizacyjne. Metodologia fizyki	2
Wy2	Sprawy organizacyjne. Metodologia fizyki	2

Wy3	Kinematyka. Zasady dynamiki Newtona	2
Wy4	Kinematyka. Zasady dynamiki Newtona	2
Wy5	Praca i energia mechaniczna. Zasada zachowania energii mechanicznej	2
Wy6	Praca i energia mechaniczna. Zasada zachowania energii mechanicznej	2
Wy7	Dynamika układu punktów materialnych i bryły sztywnej. Zasady zachowania pędu i momentu pędu	2
Wy8	Dynamika układu punktów materialnych i bryły sztywnej. Zasady zachowania pędu i momentu pędu	2
Wy9	Grawitacja	2
Wy10	Ruch drgający i fale mechaniczne	2
Wy11	Ruch drgający i fale mechaniczne	2
Wy12	Ruch drgający i fale mechaniczne	2
Wy13	Termodynamika fenomenologiczna z elementami klasycznej fizyki statystycznej	2
Wy14	Termodynamika fenomenologiczna z elementami klasycznej fizyki statystycznej	2
Wy15	Termodynamika fenomenologiczna z elementami klasycznej fizyki statystycznej	2
		Suma: 30
Forma zajęć – Ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw1	Sprawy organizacyjne. Rozwiązywanie zadań z zakresu: analizy wymiarowej; szacowania wartości wielkości fizycznych; rachunku wektorowego i różniczkowego-całkowego	2
Ćw2	Zastosowanie zasad Newtona do rozwiązywania równań ruchu; wyznaczanie zależności od czasu wartości podstawowych wielkości kinematycznych i dynamicznych w nieruchomych i poruszających się względem siebie inercjalnych i nieinercjalnych układach odniesienia	2
Ćw3	Zastosowanie zasad Newtona do rozwiązywania równań ruchu; wyznaczanie zależności od czasu wartości podstawowych wielkości kinematycznych i dynamicznych w nieruchomych i poruszających się względem siebie inercjalnych i nieinercjalnych układach odniesienia	2
Ćw4	Rozwiązywanie wybranych zagadnień z zakresu dynamiki ruchu z wykorzystaniem pojęć: pracy mechanicznej, energii kinetycznej i potencjalnej, twierdzenia o pracy i energii oraz zasady zachowania energii mechanicznej	2
Ćw5	Rozwiązywanie wybranych zagadnień z zakresu dynamiki ruchu z wykorzystaniem pojęć: pracy mechanicznej, energii kinetycznej i potencjalnej, twierdzenia o pracy i energii oraz zasady zachowania energii mechanicznej	2

Ćw6	Analiza ilościowa i jakościowa zadań z wykorzystaniem pojęcia środka masy, prawa zachowania pędu w zastosowaniu do układu punktów materialnych, zderzeń sprężystych i niesprężystych	2
Ćw7	Rozwiązywanie zadań z zakresu kinematyki i dynamiki ruchu obrotowego bryły sztywnej wokół ustalonej osi oraz zasady zachowania momentu pędu	2
Ćw8	Rozwiązywanie zadań z zakresu kinematyki i dynamiki ruchu obrotowego bryły sztywnej wokół ustalonej osi oraz zasady zachowania momentu pędu	2
Ćw9	Analiza ilościowa i jakościowa wybranych zagadnień fizyki pola grawitacyjnego dotyczących: a) wyznaczania wartości siły grawitacyjnej, natężenia, potencjału, energii potencjalnej; b) ruchu ciał w polu grawitacyjnym z wykorzystaniem zasad zachowania (energii, orbitalnego momentu pędu) i praw Keplera	2
Ćw10	Analiza i rozwiązywanie zadań z zakresu dynamiki ruchu drgającego: harmonicznego prostego (różnych wahadeł; cząstki wykonującej małe drgania wokół położenia równowagi trwałej), tłumionego, wymuszonego i rezonansu mechanicznego	2
Ćw11	Rozwiązywanie zadań z zakresu fizyki fal mechanicznych i akustycznych. Obliczanie wartości podstawowych wielkości ruchu falowego, transportu energii przez fale i interferencji fal	2
Ćw12	Rozwiązywanie zadań z zakresu fizyki fal akustycznych i dotyczących: prędkości dźwięku w ciałach stałych i płynach, ciśnienia i siły wywieranej przez falę akustyczną, fal stojących, zjawiska Dopplera, dudnień oraz źródeł fal akustycznych	2
Ćw13	Rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem zasad termodynamiki dotyczących: a) wyznaczania wartości: ciepła wymienionego z otoczeniem, pracy wykonanej nad gazem i przez gaz idealny, zmiany energii wewnętrznej w przemianach gazu idealnego, b) graficznych reprezentacji przemian gazu idealnego, c) sprawności maszyn cieplnych, d) wyznaczania zmian entropii gazu idealnego w danej przemianie termodynamicznej, e) przewodnictwa cieplnego	2
Ćw14	Rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem zasad termodynamiki dotyczących: a) wyznaczania wartości: ciepła wymienionego z otoczeniem, pracy wykonanej nad gazem i przez gaz idealny, zmiany energii wewnętrznej w przemianach gazu idealnego, b) graficznych reprezentacji przemian gazu idealnego, c) sprawności maszyn cieplnych, d) wyznaczania zmian entropii gazu idealnego w danej przemianie termodynamicznej, e) przewodnictwa cieplnego	2
Ćw15	Rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem zasad termodynamiki dotyczących: a) wyznaczania wartości: ciepła wymienionego z otoczeniem, pracy wykonanej nad gazem i przez gaz idealny, zmiany energii wewnętrznej w przemianach gazu idealnego, b) graficznych reprezentacji przemian gazu idealnego, c) sprawności maszyn cieplnych, d) wyznaczania zmian entropii gazu idealnego w danej przemianie termodynamicznej, e) przewodnictwa cieplnego	2
		Suma: 30

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. ND_01 Wykład tradycyjny z wykorzystaniem transparencji i slajdów ND_02 Ćwiczenia rachunkowe – dyskusja rozwiązań zadań ND_03 Ćwiczenia rachunkowe – krótkie 10 min. sprawdziany pisemne ND_04 Materiały dydaktyczne wykładowcy dostępne na stronie internetowej ND_05 Konsultacje ND_06 Praca własna – przygotowanie do ćwiczeń ND_07 Praca własna – samodzielne studia i przygotowanie do egzaminu

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (Wykład)

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	PEK_W01 - PEK_W17;	Egzamin
P = F1		

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (Ćwiczenia)

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	PEK_U01-PEK_U22, PEK_K03-PEK_K07	Odpowiedzi ustne, dyskusje, pisemne sprawdziany,
P = F1		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

1. D. Halliday, R. Resnick, J. Walker, Podstawy fizyki, tom 1. i 2., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003
2. J. Walker, Podstawy fizyki. Zbiór zadań, PWN, Warszawa 2005
3. I.W. Sawieliew, Wykłady z fizyki, tom 1 i 2, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa, 2003
4. K. Jezierski, B. Kołodka, K. Sierański, Zadania z rozwiązaniami, cz. 1., i 2., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 1999-2003
5. W. Salejda, Fizyka a postęp cywilizacyjny, opracowanie dostępne w pliku do pobrania pod adresem http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/fizyka_a_postep_cywilizacyjny.pdf
6. W. Salejda, Metodologia fizyki, opracowanie dostępne w pliku do pobrania pod adresem http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/metodologia_fizyki.pdf

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. J. Massalski, M. Massalska, Fizyka dla inżynierów, cz. 1., WNT, Warszawa 2008
2. J. Orear, Fizyka, tom 1., WNT, Warszawa 2008
3. Z. Kleszczewski, Fizyka klasyczna, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2001
4. L. Jacak, Krótki wykład z fizyki ogólnej, Oficyna Wydawnicza PWR, Wrocław 2001; podręcznik dostępny na stronie Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej
5. K. Sierański, K. Jezierski, B. Kołodka, Wzory i prawa z objaśnieniami, cz. 1. i 2., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 2005;
6. K. Sierański, J. Szatkowski, Wzory i prawa z objaśnieniami, cz. 3., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 2008
7. W. Salejda, M.H. Tyc, Zbiór zadań z fizyki, Wrocław 2001, podręcznik internetowy dostępny pod adresem <http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/listamechanika.pdf>
8. W. Salejda, R. Poprawski, J. Misiewicz, L. Jacak, Fizyka dla wyższych szkół technicznych, Wrocław 2001; dostępny jest obecnie rozdział Termodynamika pod adresem: http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/podreczniki_elektroniczne/termodynamika.pdf
9. Witryna dydaktyczna Instytutu Fizyki PWR; <http://www.if.pwr.wroc.pl/index.php?menu=studia> zawiera duży zbiór materiałów dydaktycznych
10. H.D. Young, R. A. Freedman, SEAR'S AND ZEMANSKY'S UNIVERSITY PHYSICS WITH MODERN PHYSICS, Addison-Wesley Publishing Company, wyd. 10, 2000; wyd. 12. z roku 2007; podgląd do wydania 12. z roku 2008
11. D. C. Giancoli, Physics Principles with Applications, 6th Ed., Addison-Wesley, 2005; Physics: Principles with Applications with MasteringPhysics, 6th Ed., Addison-Wesley 2009.
12. R. R. A. Serway, Physics for Scientists and Engineers, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009; Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009
13. Paul A. Tipler, Gene Mosca, Physics for Scientists and Engineers, Extended Version, W. H. Freeman 2007

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA W JĘZYKU ANGIELSKIM

- [1] H.D. Young, R. A. Freedman, SEAR'S AND ZEMANSKY'S UNIVERSITY PHYSICS WITH MODERN PHYSICS, Addison-Wesley Publishing Company, wyd. 10, 2000; wyd. 12. z roku 2007; podgląd do wydania 12. z roku 2008.
- [2] D.C. Giancoli, Physics Principles with Applications, 6th Ed., Addison-Wesley, 2005; Physics: Principles with Applications with MasteringPhysics, 6th Ed., Addison-Wesley 2009.
- [3] R. R. A. Serway, Physics for Scientists and Engineers, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009; Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009.
- [4] Paul A. Tipler, Gene Mosca, Physics for Scientists and Engineers, Extended Version, W. H. Freeman 2007.

OPIEKUN PRZEDMIOTU

dr hab. Jan Masajada email: jan.masajada@pwr.edu.pl

SUBJECT CARD

Name in Polish: **Fizyka 1.2**

Name in English: **Physics 1.2**

Main field of study (if applicable): **Engineering Biomechanics**

Level and form of studies: **I level, full-time**

Kind of subject: **university-wide**

Subject code: **FZP001058**

Group of courses: **no**

	Lecture	Classes	Laboratory	Project	Seminar
Number of hours of organized classes in University (ZZU)	30	30			
Number of hours of total student workload (CNPS)	120	60			
Form of crediting	Examination	Crediting with grade			
Group of courses					
Number of ECTS points	4	2			
including number of ECTS points for practical (P) classes		2			
including number of ECTS points for direct teacher-student contact (BK) classes	2.8	1.4			

PREREQUISITES RELATING TO KNOWLEDGE, SKILLS AND OTHER COMPETENCES

1. Competence in mathematics and physics at the level of secondary school

SUBJECT OBJECTIVES

C1. Acquisition of basic knowledge, taking into account aspects of applications, from the following sections of classical physics: classical mechanics, oscillatory and wave motion, thermodynamics

C2. Acquiring the ability of qualitative understanding, interpretation and quantitative analysis - based on the laws of physics - selected physical phenomena and processes in the field: classical mechanics, oscillatory and wave motion, thermodynamics

C3. Acquisition and consolidation of social competencies including emotional intelligence skills involving the cooperation in the group of students aiming to effectively solve problems. Responsibility, honesty and fairness in the proceedings; observance force in academia and society

SUBJECT LEARNING OUTCOMES

I. Relating to knowledge:

PEK_W01 - PEK_W01 Has a basic knowledge of classical mechanics, wave motion and thermodynamics, knows the

importance of discoveries and achievements in physics for technical sciences and the progress of civilization

PEK_W02 Knows the basics and principles of dimensional analysis to estimate the values of physical quantities

PEK_W03 Knows the basics of vector calculus in a rectangular coordinate system

PEK_W04 Has knowledge of kinematics description rectilinear and curvilinear motion (projections: vertical, horizontal, diagonal, circular motion, the angular size of the kinematic relationships with linear kinematic quantities)

PEK_W05 Has knowledge of the fundamentals and applications of dynamics; has detailed knowledge of:

a) the reference systems (inertial and non-inertial), b) understanding the importance of the

dynamics of physical mass and strength, c) the types of interactions the primary and types of forces

observed in nature (conservative, non-conservative, central, friction, inertia) d) the principles of

Newton and scope of their application, e) the correct formulation of the equations of motion,

f) knowledge and understanding of the physical meaning of the transformation of Galileo

g) the dynamics of particles / body in curvilinear motion in the inertial reference system, h) the

dynamics of particles / bodies in non-inertial systems reference i) the physical sense of inertia,

together with an indication of their manifestations and consequences

PEK_W06 Has knowledge of the conservative and non-conservative forces observed in nature and everyday

life; known concepts: a) conservative forces, b) a force field at the field strength conservative

c) of the work and power mechanical force, d) the kinetic and potential energy; knows the theorem

of work and kinetic energy; has the knowledge to explain the relationship conservative forces of

potential energy; knows, with mathematical justification, the principle of conservation of

mechanical energy particles / body in the field of conservative forces

PEK_W07 Knows and understands the terms: a) drive strength b) particles and the momentum of the

mechanical system of material points; knows the formulation of the second law of dynamics using

the concept of momentum; has knowledge concerning: a) the principles of conservation of

momentum particles and the material system and the conditions of its applicability, b) elastic

collision and inelastic; knows and understands the concept of a system of points and its center of

gravity; has knowledge about the dynamics of the center of mass of the material points

PEK_W08 Is familiar with the term: a) with respect to torque / rotation axis, b) the angular momentum of

a particle, system of particles and rigid bodies with respect to / axis of rotation, c) moment of

inertia: a particle system of particles and rigid bodies with respect to the axis of rotation; he knows

the second law of dynamics for rotational motion of a rigid body about a fixed axis of rotation;

knowledgeable about. kinetic energy of the rotation, work and power in rotation; knows the correct

qualitative and quantitative description of the phenomenon of precession and reciprocating rigid

body; has knowledge concerning: a) the principle of conservation of angular momentum of

a particle, the system of particles and rigid bodies with respect to a fixed axis of rotation, b) the

conditions of applicability of the principle of conservation of angular momentum

PEK_W09 Knows the vector character of the law of universal gravitation; knows the concept: a) current and

potential gravitational field, b) the gravitational potential energy of the body and the body; has

knowledge concerning: a) the principle of conservation of mechanical energy of the body / the

bodies in a gravitational field, b) of the potential of the intensity of the field and the gravitational

force of gravitational energy potential, b) Kepler's laws and their justification on the basis of the

law of universal gravitation and the law of conservation the angular momentum of the planet;

familiar with the concept of I, II and III space velocity

PEK_W10 Knows the basics of statics of solids and elastic properties of liquids and solids

PEK_W11 Know the basics of hydrostatics and hydrodynamics of fluids; has detailed knowledge of:

hydrostatic pressure, Pascal's and Archimedes' rights, surface tension and the effects it caused,

types of ideal fluid flows and non-ideal, continuity and Bernoulli's equation, viscosity and the

effects it caused, the dynamics of motion of bodies in a viscous medium, law Stokes

PEK_W12 Has knowledge on the basics of kinematics and dynamics and oscillating motion applications; has

detailed knowledge of: a) simple harmonic motion oscillating pendulum: mathematical, physical, torsion and the particles subjected to the force potential, and performing small oscillations about the point where the potential energy assumes a minimum value, b) the vibratory motion suppressed, c) forced vibration outer sinusoidal force; He has knowledge of the physics of the phenomenon of mechanical resonance

PEK_W13 Has knowledge on the basics of wave motion and its applications; has detailed knowledge of:

a) generating and basic properties of mechanical waves, b) the kinds of waves, c) the wave equation flat monochrome d) the basic physical quantities wave motion (length and frequency of the wave, the wave vector, the frequency circular) and their units of measurement, e) the speed associated with the operation waveform (phase, particles resort, group), f) depending on velocity of longitudinal and transverse of the elastic properties of the medium (units: Young's modulus, shear and elastic volume), g) the transport of mechanical energy by the waves (energy and power average, the intensity, the average energy density wave in the resort) h) depending on the intensity of the wave on the distance from the source

PEK_W14 Has detailed knowledge concerning: a) generating, types and characteristics of acoustic waves (speed of sound in air, the volume / intensity of the wave energy transfer), b) the law of refraction and reflection, c) the pressure and force exerted by the wave incident on the surface d) Doppler e) uses ultrasound, f) the wave interference (superposition), g), standing waves and sound sources, h) beats, s) selected applications of sound and ultrasound

PEK_W15 Has knowledge of the zero and the first law of thermodynamics; knows the basic concepts (macroscopic system, equilibrium thermodynamic parameters, functions of state, thermodynamic processes, gas ideal gas equation of state of ideal and actual); has detailed knowledge of: a) the temperature thermodynamic temperature scale and measurement units in various applicable scales, b) definition of the unit of measure Kelvin, c) the concept of internal energy of the system, d) the value of the elementary work done on the gas the ideal e) the work done over / by and with the environment of said heat in thermodynamic processes ideal gas

PEK_W16 Has a basic knowledge of the second and third law of thermodynamics; has detailed knowledge of:

a) reversible and irreversible processes, b) the entropy of a macroscopic system, content II principles and the elementary values of entropy change of the system, c) methods for the

quantitative determination of entropy change ideal gas, d) thermodynamic machine / thermal engines and their performance in cycles simple and inverse e) the third law of thermodynamics

PEK_W17 Has knowledge on the basics of statistical thermodynamics; has detailed knowledge of:

a) objectives and mathematical formalism (probability and mathematical statistics) statistical thermodynamics, b) macroscopic thermodynamic parameter as a random variable; c) microstate, macrostate and weight statistics, d) statistical interpretation of the Boltzmann-Planck entropy, e) the function of the Boltzmann distribution (barometric formula), f) the distribution function Maxwell velocity of the gas molecules ideal g) the speed of the most probable and the average speed of the square of the gas molecules of ideal , h) of the average particle energy of degrees of freedom, i) microscopic interpretation of temperature and pressure ideal gas, j) rules equipartition heat

II. Relating to skills:

PEK_U01 - PEK_U01 Is able to correctly and efficiently apply the learned principles and laws of physics to qualitative

and quantitative analysis of selected physical problems of engineering. Is able to: a) identify and justify discoveries and achievements in physics, which contributed to the progress of civilization, b) explain the basics of physical activity everyday consumer devices

PEK_U02 Is able to: a) apply the basic principles of dimensional analysis and qualitative analysis; b) The estimated value of the physical quantities of simple and complex

PEK_U03 Is able to: a) to distinguish between scalar of vector b) provide size vector in the Cartesian coordinate system, c) use have met the elements of vector calculus, in particular knows how to set: the vectors, angles between vectors, intersections: scalar, vector, mixed and triple

PEK_U04 Is able to set - using the transformation of Galileo - the size of the kinematic moving relative to each other inertial reference systems

PEK_U05 Is able to identify and determine the kinematic quantities (vectors: position, velocity, acceleration total, tangential acceleration, acceleration of normal) in progressive movements and rotational and quantitative relationships between linear and angular kinematic quantities

PEK_U06 Is able to correctly identify the forces acting on a given particle / body system and identify the resultant force in an inertial and non-inertial set

PEK_U07 Is able to apply principles of dynamics to describe the motion of the body in the inertial frame of reference, in particular, can: a) correctly formulate the equations of motion vector character and his scalar character in the selected coordinate system, b) solve the formulated scalar equations of motion with regard to the initial conditions

PEK_U08 Is able to apply principles of dynamics to describe the motion of the body in non-inertial frame of reference, in particular knows how: a) indicate the forces acting on a given particle / body and properly formulate the equation of motion in a non-inertial set b) explain the observed effects associated with the Earth's rotation

PEK_U09 Is able to properly use the concept of work and energy to the description of physical phenomena, in particular to apply the principle of conservation of energy to solve problems related to kinematics and dynamics of motion of the particles / bodies concerned / a; knows how to determine the value of: a) the mechanical work and the power of fixed and variable force, kinetic and potential energy, b) changes in the kinetic energy of the particle / body with the use of claims about work and kinetic energy, c) the conservative forces on the basis of a particular analytical form of potential energy

PEK_U10 Is able to apply principles of dynamics to describe a system of points, in particular set of values: drive force acting on the body, momentum particles / material system and the position of the center of mass of a system of points and quantitatively analyze the movement of the center of mass of the material points under the influence of the resultant of external forces

PEK_U11 Is able to properly apply the principle of conservation of momentum for quantitative and qualitative analysis of the dynamic properties of the material points, in particular for the quantitative analysis of elastic collision and inelastic

PEK_U12 Is able to apply the concept of torque and momentum to analyze simple problems related to kinematics and dynamics of rotation of rigid body around a fixed axis, in particular knows how to determine the value of: a) the moment of the force about point / axis of rotation, b) the angular momentum of a particle system of particles and rigid bodies with respect to / axis of rotation, c) formulate and solve the equation of motion of a rigid body rotating around a fixed axis of rotation, d) qualitatively describe the phenomenon of precession e) to formulate and solve the equation reciprocating, rotary rigid body

PEK_U13 Is able to apply the principle of conservation of angular momentum to solve selected problems of physical and technical

PEK_U14 Is able to apply the concept of work and kinetic energy of a rigid body to solve the problems associated with rotary motion of the rigid body, in particular, can determine the value of a) the kinetic energy of rotational motion, work and power in rotational motion, b) changes in the kinetic energy of rotation of the particles / body the use of statements about work and kinetic energy to rotational motion

PEK_U15 Is able to a) justify the conservative nature of the gravitational field, b) explain the physical meaning of Kepler's laws, c) properly apply the principle of conservation of mechanical energy of the body / the bodies in a gravitational field, knows how to determine the value of: a) current and potential gravitational field, b) gravity the potential energy of the body and the body, c) I, II and III space velocity

PEK_U16 Is able to analyze and solve simple tasks on hydrostatic and hydrodynamics of fluids, in particular, can calculate the surface tension, the speed and efficiency of fluid flow; able to solve simple tasks related to the dynamics of bodies in fluids, taking into account the forces of resistance

PEK_U17 Is able to properly describe the properties of a periodic movement, and in particular to formulate and solve the differential equations of oscillatory motion for simple cases (pendulum: mathematical, physical, torsion and particles performing small oscillations around the position of stable equilibrium); can analyze kinematic and dynamic properties of harmonic motion in the case of braking forces, and periodic exciting force; can calculate periods of vibration and qualitatively and quantitatively characterize the mechanical resonance phenomenon

PEK_U18 Is able to: a) clarify the relationship of the wave motion of the elastic properties of the medium b) quantitatively characterize the mechanical energy transport by the waves running c) correctly describe quantitatively diffraction, interference, polarization and the pressure exerted by the wave incident on the surface

PEK_U19 Is able to explain, based on knowledge of standing waves, the physical principles generating acoustic waves by the sound source; can explain and determine: a) the frequency of the received wave depending on the traffic source and the receiver (the Doppler effect), b) the frequency beats

PEK_U20 Is able to apply the first law of thermodynamics to the quantitative and qualitative description of the ideal gas transformation and set values: heat mentioned with the environment, the work done on

the gas and the ideal gas, internal energy changes in these changes; knows how to graphically represent the ideal gas conversion, can justify / deduce the formula Mayer and put the adiabatic equation

PEK_U21 Is able to calculate, using the first and second law of thermodynamics, the value of: a) changes in the entropy of a thermodynamic system, in particular ideal gas has undergone a certain transformation thermodynamic b) the efficiency of machines / heat engines working in a series of straight or reverse c) describe quantitatively the thermal transfer

PEK_U22 Is able to: a) calculate the dependence of pressure from the height using the function of the Boltzmann distribution, b) provide statistical interpretation of entropy, c) derived using the distribution function Maxwell, depending on the speed of the most probable and the average speed of a square particle ideal gas of temperature, d) use equipartition principle of thermal energy, e) determine the microscopic interpretation of temperature and pressure ideal gas

III. Relating to social competences:

PEK_K01 - PEK_K01 search for information and its critical analysis,

PEK_K02 team cooperation on improving the methods for the selection of a strategy to optimally solving problems assigned to the group,

PEK_K03 understanding of the need for self-education, including improving the skills of attention and focus on important things, and develop the ability to independently apply their knowledge and skills,

PEK_K04 capacity building self-esteem and self-control and responsibility for the results of actions taken,

PEK_K05 compliance with the customs and rules in academia,

PEK_K06 independent and creative thinking,

PEK_K07 the impact of discoveries and achievements in physics from technical progress, society and the environment through openness and curiosity for knowledge relating to scientific achievements and advanced technologies,

PEK_K08 objectively examine the arguments of rational explanations and justifications own point of view, using the knowledge of physics.

PROGRAM CONTENT

Form of classes – Lecture		Number of hours
Lec1	Organizational matters. The methodology of physics	2
Lec2	Organizational matters. The methodology of physics	2
Lec3	Kinematics. Newton 's laws	2
Lec4	Kinematics. Newton 's laws	2
Lec5	Work and mechanical energy. The principle of conservation of mechanical energy	2
Lec6	Work and mechanical energy. The principle of conservation of mechanical energy	2
Lec7	The dynamics of system of particles and rigid bodies. The principles of conservation of momentum and angular momentum	2
Lec8	The dynamics of system of particles and rigid bodies. The principles of conservation of momentum and angular momentum	2
Lec9	Gravitation	2
Lec10	Oscillatory motion and mechanical waves	2
Lec11	Oscillatory motion and mechanical waves	2

Lec12	Oscillatory motion and mechanical waves	2
Lec13	Phenomenological thermodynamics with elements of classical statistical physics	2
Lec14	Phenomenological thermodynamics with elements of classical statistical physics	2
Lec15	Phenomenological thermodynamics with elements of classical statistical physics	2
		Total hours: 30
Form of classes – Classes		Number of hours
CI1	Organizational matters. A solution for: dimensional analysis; estimating the value of physical quantities; vector calculus and differential-integral	2
CI2	Application of the principles of Newton to solve the equations of motion; Depending on the time setting values of basic kinematic and dynamic still and moving relative to each other inertial and non-inertial reference systems	2
CI3	Application of the principles of Newton to solve the equations of motion; Depending on the time setting values of basic kinematic and dynamic still and moving relative to each other inertial and non-inertial reference systems	2
CI4	Solving selected issues of movement dynamics using concepts of mechanical work, kinetic and potential energy, theorem of work and energy and the principle of conservation of mechanical energy	2
CI5	Solving selected issues of movement dynamics using concepts of mechanical work, kinetic and potential energy, theorem of work and energy and the principle of conservation of mechanical energy	2
CI6	Quantitative and qualitative analysis tasks using the concept of center of mass, the law of conservation of momentum applied to the material points, the elastic collision and inelastic	2
CI7	A solution for kinematics and dynamics of rigid body rotational motion around a fixed axis and the principle of conservation of angular momentum	2
CI8	A solution for kinematics and dynamics of rigid body rotational motion around a fixed axis and the principle of conservation of angular momentum	2
CI9	Quantitative and qualitative analysis of selected issues concerning the physics of gravitational field: a) determining the value of the gravitational force, intensity, potential, potential energy; b) motion of bodies in a gravitational field using the principles of behavior (energy orbital angular momentum) and Kepler's laws	2
CI10	Analysis and problem solving dynamic range of oscillating motion: simple harmonic (various pendulums, particles executing small oscillations around a stable equilibrium position), damped, forced and mechanical resonance	2
CI11	Solving physics mechanical and acoustic waves. Calculating the values of basic wave motion, energy transport by waves and wave interference	2
CI12	Solving the physics of acoustic waves and relating to: the speed of sound in solids and fluids, pressure and force exerted by the acoustic wave, standing waves, Doppler, beat and sources of acoustic waves	2

CI13	Solving problems using the principles of thermodynamics concerning: a) determining values: heat mentioned with the environment, the work done on the gas and the gas, subject to change internal energy in the transformation of ideal gas, b) a graphical representation of the transformations ideal gas, c) the efficiency of thermal machines, d) determining the entropy change of the ideal gas in the thermodynamic conversion, e) thermal conductivity	2
CI14	Solving problems using the principles of thermodynamics concerning: a) determining values: heat mentioned with the environment, the work done on the gas and the gas, subject to change internal energy in the transformation of ideal gas, b) a graphical representation of the transformations ideal gas, c) the efficiency of thermal machines, d) determining the entropy change of the ideal gas in the thermodynamic conversion, e) thermal conductivity	2
CI15	Solving problems using the principles of thermodynamics concerning: a) determining values: heat mentioned with the environment, the work done on the gas and the gas, subject to change internal energy in the transformation of ideal gas, b) a graphical representation of the transformations ideal gas, c) the efficiency of thermal machines, d) determining the entropy change of the ideal gas in the thermodynamic conversion, e) thermal conductivity	2
		Total hours: 30

TEACHING TOOLS USED		
N1. ND_01 Traditional lecture using transparency and slides ND_02 Tutorials - discussion of solutions jobs ND_03 Tutorials - short 10 min. written tests ND_04 Teaching materials available on the website ND_05 Consultations ND_06 Self - preparation for exercise ND_07 Self - self-study and exam preparation		

EVALUATION OF SUBJECT LEARNING OUTCOMES ACHIEVEMENT (Lecture)		
Evaluation (F – forming (during semester), P – concluding (at semester end))	Learning outcomes number	Way of evaluating learning outcomes achievement
F1	PEK_W01 - PEK_W17;	exam
P = F1		

EVALUATION OF SUBJECT LEARNING OUTCOMES ACHIEVEMENT (Classes)		
Evaluation (F – forming (during semester), P – concluding (at semester end))	Learning outcomes number	Way of evaluating learning outcomes achievement
F1	PEK_U01-PEK_U22, PEK_K03-PEK_K07	Oral answers, discussions, written tests
P = F1		

PRIMARY AND SECONDARY LITERATURE

PRIMARY LITERATURE

1. D. Halliday, R. Resnick, J. Walker, Podstawy fizyki, tom 1. i 2., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003
2. J. Walker, Podstawy fizyki. Zbiór zadań, PWN, Warszawa 2005
3. I.W. Sawieliew, Wykłady z fizyki, tom 1 i 2, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa, 2003
4. K. Jezierski, B. Kołodka, K. Sierański, Zadania z rozwiązaniami, cz. 1., i 2., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 1999-2003
5. W. Salejda, Fizyka a postęp cywilizacyjny, opracowanie dostępne w pliku do pobrania pod adresem http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/fizyka_a_postep_cywilizacyjny.pdf
6. W. Salejda, Metodologia fizyki, opracowanie dostępne w pliku do pobrania pod adresem http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/metodologia_fizyki.pdf

SECONDARY LITERATURE

1. J. Massalski, M. Massalska, Fizyka dla inżynierów, cz. 1., WNT, Warszawa 2008
  2. J. Orear, Fizyka, tom 1., WNT, Warszawa 2008
  3. Z. Kleszczewski, Fizyka klasyczna, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2001
  4. L. Jacak, Krótki wykład z fizyki ogólnej, Oficyna Wydawnicza PWR, Wrocław 2001; podręcznik dostępny na stronie Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej
  5. K. Sierański, K. Jezierski, B. Kołodka, Wzory i prawa z objaśnieniami, cz. 1. i 2., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 2005;
  6. K. Sierański, J. Szatkowski, Wzory i prawa z objaśnieniami, cz. 3., Oficyna Wydawnicza SCRIPTA, Wrocław 2008
  7. W. Salejda, M.H. Tyc, Zbiór zadań z fizyki, Wrocław 2001, podręcznik internetowy dostępny pod adresem <http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/jkf/listamechanika.pdf>
  8. W. Salejda, R. Poprawski, J. Misiewicz, L. Jacak, Fizyka dla wyższych szkół technicznych, Wrocław 2001; dostępny jest obecnie rozdział Termodynamika pod adresem: http://www.if.pwr.wroc.pl/dokumenty/podreczniki_elektroniczne/termodynamika.pdf
  9. Witryna dydaktyczna Instytutu Fizyki PWR; <http://www.if.pwr.wroc.pl/index.php?menu=studia> zawiera duży zbiór materiałów dydaktycznych
  10. H.D. Young, R. A. Freedman, SEAR'S AND ZEMANSKY'S UNIVERSITY PHYSICS WITH MODERN PHYSICS, Addison-Wesley Publishing Company, wyd. 10, 2000; wyd. 12. z roku 2007; podgląd do wydania 12. z roku 2008
  11. D. C. Giancoli, Physics Principles with Applications, 6th Ed., Addison-Wesley, 2005; Physics: Principles with Applications with MasteringPhysics, 6th Ed., Addison-Wesley 2009.
  12. R. R. A. Serway, Physics for Scientists and Engineers, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009; Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009
  13. Paul A. Tipler, Gene Mosca, Physics for Scientists and Engineers, Extended Version, W. H. Freeman 2007
- LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA W JĘZYKU ANGIELSKIM
- [1] H.D. Young, R. A. Freedman, SEAR'S AND ZEMANSKY'S UNIVERSITY PHYSICS WITH MODERN PHYSICS, Addison-Wesley Publishing Company, wyd. 10, 2000; wyd. 12. z roku 2007; podgląd do wydania 12. z roku 2008.
  - [2] D.C. Giancoli, Physics Principles with Applications, 6th Ed., Addison-Wesley, 2005; Physics: Principles with Applications with MasteringPhysics, 6th Ed., Addison-Wesley 2009.
  - [3] R. R. A. Serway, Physics for Scientists and Engineers, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009; Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, 8th Ed., Brooks/Cole, Belmont 2009.
  - [4] Paul A. Tipler, Gene Mosca, Physics for Scientists and Engineers, Extended Version, W. H. Freeman 2007.

SUBJECT SUPERVISOR

dr hab. Jan Masajada email: jan.masajada@pwr.edu.pl